

Reunits en comunió: resant amb tota l'Església

El Cànon Romà ens dona la mesura de l'oració de l'Església, que abraça l'espai i el temps, com els braços oberts de Jesús a la Creu.

28/11/2018

«Celebro la Missa amb tot el poble de Déu. I encara més: estic també amb els que encara no s'han apropiat al Senyor, els que són més llunyans i encara no són del seu ramat; aquests

també els tinc al cor. I em sento envoltat per totes les aus que volen i creuen el blau del cel, algunes fins a mirar de fit a fit el sol (...). I envoltat per tots els animals que hi ha sobre la terra: els racionals, com som els homes, tot i que de vegades perdem la raó, i els irracionals, els que rondan per la superfície terrestre, o els que habiten a les entranyes amagades del món. Jo em sento així, renovant el Sant Sacrifici de la Creu!»[1]

Estem recurrent els diversos moments de l'any litúrgic, aprofundint en tot l'arc de tonalitats que adquireix, en el temps, l'oració de l'Església. Aquestes paraules de sant Josepmaria sobre l'Eucaristia, «cor del món»[2], posen davant de nosaltres el veritable abast del culte cristià, que, com ja anunciava un dels salms messiànics, abraça tot l'espai —«*a mari usque ad mare*, de mar a mar»—[3] i tot el temps —«com el sol

i la lluna, segles i més segles».[4] Tot va començar a la Creu: Jesús ja llavors recollia en la seva oració tota l'Església, i donava així cos a la *communio sanctorum* de tots els llocs i de tots els temps. I tot torna a la Creu: «*omnes traham ad meipsum*, atrauré tothom cap a mi».[5] En cada celebració eucarística hi ha tota l'Església, cel i terra, Déu i els homes. Per això, a la Santa Missa queden superades no només les fronteres polítiques o socials, sinó també les que separen el cel i la terra.

L'Eucaristia és *katholikē*, que en grec vol dir “universal”, “catòlica”: té la mesura del tot, perquè allà hi ha Déu, i amb Ell hi som tots, en unitat amb el Papa, amb els Bisbes, amb els creients de totes les èpoques i llocs.

Parlarem, ja al final d'aquesta sèrie, d'algunes parts de la Pregària Eucarística, a través del Cànon Romà. [6] Entreveurem així aquesta amplitud de l'oració de l'Església, que

sorgeix de l'amplitud de Déu. Si intentem resar a la Missa amb aquest sentit universal, de no estar sols, el Senyor ens dilatarà el cor —«*dilatasti cor meum*»—,[7] ens farà resar amb tots els nostres germans en la fe; ens farà ser memòria de Déu, bàlsam de Déu, pau de Déu per a tota la humanitat.

Sanctus, Sanctus, Sanctus

La Pregària Eucarística comença amb el Prefaci, que sempre posa davant dels nostres ulls motius d'acció de gràcies. De vegades no serem capaços d'apreciar-los, tots ells, com una cosa que ens toca de prop. Però l'Església sí que sap el que agraeix, i ens podem confiar a la seva saviesa, tot i que de vegades no l'entenguem. Precisament, el final del Prefaci ens recorda que és Ella, l'Església de tots els llocs i de tots els temps, la que celebra l'Eucaristia, tant si hi participen milers de

persones com «si el sacerdot és ajudat d'un nen com a únic assistent, potser distret».[8]

El Prefaci acaba amb el *Sanctus*, «la lloança incessant que l'Església celestial, els àngels i tots els sants, canten al Déu tres vegades sant».[9] Cantem, units a la litúrgia del cel, i ho fem no només en nom propi, sinó en el de tota la humanitat i en el de la creació sencera, que necessita la veu de l'home. Som, per això, *liturgos* de la creació, intèrprets i sacerdots del cant que les criatures volen entonar a Déu: «Fem menció del cel i de la terra, del mar, del sol i de la lluna, dels astres i de totes les criatures racionals i irracionals, visibles i invisibles, dels àngels, les virtuts, les dominacions, les potestats, els trons, els querubins de molts rostres (cf. *Ez* 10, 21), amb l'anhel de les paraules de David: Engrandiu amb mi el Senyor (*Sl* 33, 4)».[10]

Memento Domine...

Aquesta oració eclesial, aquest resar junts, es percep també en les *intercessions*: «*Memento Domine*, recordeu-vos, Senyor», li diem, i ens convertim llavors nosaltres mateixos en «memòria de Déu» per a la nostra família i amics, per a les persones que es confien a la nostra oració, i també per a tothom que potser només Ell recorda. Es tracta de quelcom essencial en «la nostra Missa»[11], perquè «si falta la memòria de Déu, tot queda rebaixat, tot queda en el jo, en el meu benestar. La vida, el món, els altres, perden la consistència, ja no expliquen res (...). Si perdem la memòria de Déu, també nosaltres perdem la consistència, també nosaltres ens buidem, perdem el nostre rostre com el ric de l'Evangelí».[12]

L'oració d'intercessió ens endinsa de ple en l'oració de Jesús, que és l'únic intercessor davant del Pare a favor de tots els homes. «Intercedir, demanar a favor d'un altre, és, des d'Abraham, allò que és propi d'un cor lliurat a la misericòrdia de Déu. En el temps de l'Església, la intercessió cristiana participa de la del Crist: és l'expressió de la comunió dels sants».[13]. Les primeres comunitats cristianes van viure intensament aquesta forma de petició que no coneix fronteres, com es percep des de les primeres anàfores eucarístiques. Intentaven adquirir els sentiments d'Aquell que «vol que tots els homes se salvin i arribin al coneixement de la veritat».[14] En la Pregària Eucarística, si posem afecte de la nostra part, Déu ens engrandeix el cor, ho fa a la mida del de Crist.

Amb aquesta magnanimitat, demanem en primer lloc per tota

l'Església: «perquè li concedeixis la pau, la protegeixis, la congreguis en la unitat i la governis al món sencer...». I comencem per unir-nos al Papa, al bisbe de la nostra diòcesi i, per descomptat, al Pare: resem així «ben apinyats, formant una família molt unida».[15]

Després, la intercessió es converteix en petició per tots els fidels presents i a favor d'aquells pels quals s'ofereix el sacrifici: «*Memento, Domine, famulorum famularumque tuarum N. et N. et omnium circumstantium...*

Recordeu-vos, Senyor, dels vostres fills N. i N., i de tots els que hi ha aquí reunits la fe i l'entrega dels quals coneixeu bé...». La Pregària Eucarística primera posa davant del Senyor les necessitats d'aquells, cristians o no, pels quals es resa específicament, encara que no en calgui dir els noms en veu alta. El sacerdot, diuen les rúbriques, ajunta les mans i prega uns instants per qui

té intenció d'encomanar Déu. Sant Josepmaria habitualment s'hi podia aturar una mica més: «Faig un Memento molt llarg. Cada dia hi ha uns colorits diversos, unes vibracions diferents, uns llums la intensitat dels quals va d'un costat a l'altre. Però el denominador comú del meu oferiment és aquest: l'Església, el Papa i l'Opus Dei. (...) Recordo tothom, tothom: no puc fer cap excepció. No diré aquest no, perquè és el meu enemic; aquest tampoc, perquè no m'ha fet cap mal; aquell no, perquè m'ha calumniat, em difama, menteix... No! Per tothom!»[16]

Communicantes et memoriam venerantes...

El Cànon Romà ens recorda també que a la Santa Missa estem no només amb el Senyor, sinó també amb els homes de qualsevol lloc i temps. Per això es parla no només de la Trinitat

i del Verb encarnat, de la seva mort i de la seva resurrecció; també es pronuncien els noms d'altres persones importants a la família, perquè ens considerem també en la seva companyia.

«*Communicantes et memoriam venerantes...* Reunits en comunió amb tota l'Església venerem la memòria...» de la Santíssima Mare de Déu, Mare de Jesucrist, el nostre Déu i Senyor, en primer lloc; després, sant Josep,[17] seguit dels noms dels dotze apòstols, entre els quals s'inclou sant Pau,[18] i dotze màrtirs dels primers quatre segles de l'era cristiana.[19]

No es tracta d'una “enumeració honorífica”, com les que de vegades presenciem en els actes oficials, no sense cert tedi i pressa per què acabin. Es tracta de la nostra família, «la gran família de fills de Déu que és l'Església Catòlica».[20] A la Santa Missa estem en comunió no només

amb els nostres germans «dispersos pel món»,^[21] sinó també amb els nostres germans glorificats al cel, i amb els quals es purifiquen per veure-hi el rostre de Déu. «Mentre nosaltres celebrem el sacrifici de l'Anyell, ens unim a la litúrgia celestial, i ens associem amb la multitud immensa que crida: *La salvació ve del nostre Déu, que seu al tron, i de l'Anyell* (Ap 7, 10).

L'Eucaristia és veritablement una escletxa del cel que s'obre sobre la terra (...) i projecta llum sobre el nostre camí».^[22]

Memento etiam, Domine...

Poc després de la consagració, on la resta de pregàries eucarístiques concentren les seves peticions, el Cànon Romà les continua:

«Recordeu-vos també, Senyor, dels vostres fills que ens han precedit amb el signe de la fe i dormen el son de la pau.» El celebrant es recull uns

instants i prega pels difunts; després prossegueix amb unes paraules tendres, de gran profunditat: «A ells, Senyor, i als que descansen en Crist, concediu-los el lloc del consol, de la llum i de la pau».

El record dels nostres germans difunts posa davant dels nostres ulls, una vegada més, la fraternitat: els altres. L'Esperit Sant eixampla de nou els nostres cors, perquè podem resar aquí no només pels nostres difunts més propers, sinó també per tots els homes i dones que Déu ha cridat des del dia anterior; alguns hauran mort potser molt sols, i Déu ha sortit a buscar-los, a eixugar les llàgrimes dels seus ulls.[23] «Quan arriba el memento de difunts, quina alegria resar també per tothom! Naturalment demano en primer lloc pels meus fills, pels meus pares i els meus germans; pels pares i germans dels meus fills; per tots els que s'han apropiat a mi o a l'Opus Dei per fer-

nos el bé: amb agraïment llavors. I pels que han intentat difamar, mentir... amb més motiu!: els perdono de tot cor, Senyor, perquè Tu em perdonis. I, a més, ofereixo per ells els mateixos sufragis que pels meus pares i pels meus fills (...). I un es queda tan content!». [24]

De multitudine miserationum tuarum sperantibus

El Cànon s'apropa a la seva conclusió, i intercedeix encara pels presents, el celebrant i els fidels: «*Nobis quoque peccatoribus famulis tuis, de multitudine miserationum tuarum sperantibus...* I a nosaltres, pecadors, servents teus, que confiem en la teva infinita misericòrdia, admet-nos en l'assemblea dels sants apòstols i màrtirs...». [25] S'anomena aquí a sant Joan Baptista, seguit de set màrtirs homes i set màrtirs dones: set és un número que, com el dotze que trobàvem més amunt, té

una forta empremta bíblica: si el dotze recorda l'elecció divina (de les tribus d'Israel, dels Apòstols, etc.), el set és símbol de plenitud, totalitat.

Posem la nostra mirada al cel: el Poble de Déu s'acull als seus sants en els moments més transcendents del seu culte, i la santa Missa és el lloc en què l'Església al cel i l'Església a la terra estan més unides. Benet XVI ens encoratjava a donar gràcies a Déu «perquè ens ha mostrat el seu rostre en Crist, ens ha donat la Mare de Déu, ens ha donat els sants, ens ha cridat a ser un sol cos, un sol esperit amb Ell».[26] I com que agrair és apreciar, li podem dir, amb sant Tomàs d'Aquino, «Tu, que tot ho saps i pots, que ens alimentes a la terra, condueix els teus germans a la taula del cel, a l'alegria dels teus sants».

[27]

Juan José Silvestre

[1] Sant Josepmaria, paraules pronunciades en una reunió familiar, 22.V.1970 (citat a X. Echevarría, *Para servir a la Iglesia*, Rialp, Madrid, 2001, 189-190).

[2] Sant Joan Pau II, Enc. *Ecclesia de Eucharistia*, 17.IV.2003, núm. 59.

[3] *Sl* 71 (72), 8.

[4] *Sl* 71 (72), 5.

[5] *Jn* 12, 32

[6] Quan no s'indica res més, les cites que hi ha a continuació són, doncs, de la Pregària Eucarística I.

[7] *Sl* 118 (119), 30.

[8] Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, núm. 89.

[9] *Catecisme de l'Església Catòlica*, núm. 1352.

[10] Sant Ciril de Jerusalem,
Catequesis mistagógica V, 6 (p. 33,
1114).

[11] *És Crist que passa*, núm. 169.

[12] Francesc, *Homilia*, 29.XI.2013.

[13] *Catecisme de l'Església Catòlica*,
núm. 2635.

[14] 1 Tm 2, 4.

[15] Beat Àlvar del Portillo, *Carta*,
29.VI.1975 (a: *Cartas de familia* II,
núm. 19 [AGP, Biblioteca P17]).

[16] Sant Josepmaria, notes de
reunions familiars de l'1.IV.1972 i del
10.V.1974 (citat a X. Echevarría, *Vivir
la Santa Misa*, Madrid, Rialp, 2010,
106).

[17] El seu nom es va introduir per
decisió de sant Joan XXIII el 1962. El
Papa Francesc, per mitjà del Decret
Paterna vices d'1.V.2013, va introduir

la menció de sant Josep a les pregàries eucarístiques II, III i IV.

[18] Sant Mateu s'esmenta en el segon elenc, després de la consagració.

[19] Són cinc Papes, un bisbe, un diaca, seguits de Crisògon —de qui no se sap si era clergue o laic— i quatre laics.

[20] Xavier Echevarría, *Carta*, 9.I. 2002 (a: *Cartas de Familia* V, núm. 4 [AGP, Biblioteca P17]).

[21] *Missal Romà*, Pregària Eucarística III.

[22] Sant Joan Pau II, Enc. *Ecclesia de Eucharistia*, núm. 19.

[23] Cf. *Missal Romà*, Pregària Eucarística III.

[24] Sant Josepmaria, notes d'una reunió familiar, 10.V.1974 (citat a: X. Echevarría, *Vivir la Santa Misa*, 151).

[25] si bé en el seu origen el “nosaltres, pecadors, servents teus” es podia referir únicament al sacerdot celebrant i els seus ministres, avui dia sembla evident — en vista de les altres pregàries eucarístiques— que es demana per a tothom la unió amb l'Església celeste.

[26] Benet XVI, *Discurs*, 20.II.2009.

[27] Sant Tomàs d'Aquino, Himne *Lauda Sion*.